

AMERIKANSKI SLOVENSKI

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

GESLO: ZA VERO IN NAROD — ZA PRAVICO IN RESNICO — OD BOJA DO ZMAGE!

GLASILO S. K. DELAVSTVA — DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU — IN S. P. DR. SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 173.

CHICAGO, ILL., TOREK, 4. NOVEMBRA — TUESDAY, NOVEMBER, 4, 1924.

LETNIK XXXIII.

Socializem zgubil tla v Australiji.

FARMARJI V AVSTRALIJI SO OBRAČUNALI S SOCIALISTI. — VLADA NESPOSOBNA ZA GOSPODARSKA VODSTVA.

Farmarji v Avstraliji so prišli do spoznanja, da je najbolje, da čevljar ostane pri svojem kopitu. Radi tega je 80 odstotkov farmarjev zato, da se železnica, katera je sedaj v rokah vlade, proda privatnikom, ki bi bili sposobni voditi tako važno podjetje, kakor je železnica, na katero so odvisni farmarji, da svoje produkte spravijo na trg, kakor mešan, da iste produkte prejme, brez katerih mu je obstanek nemogoče.

Col. M. F. Bruxner je vodja stranke, katera se je vrgla v boj proti socializmu, in je zato, da se zmanjša pristojbina bodisi tovoru, kakor tudi osebnemu prometu. Vlada se je izkazala, da tej nalogi ni kos, radi tega se bo prodalo privatnemu podjetju.

Bruxner je dejal, da je do nesrečne zveze med delavstvom in farmarjem prišlo pred tridesetimi leti, o priliki boja med malimi farmarji in lastniki veleposestev, v katerem boju so izrabili socialisti priliko in nastopili kot njih reformatorji pod delavsko zastavo. Socialisti so tudi takrat povzdignili svoj bojni krik: "Udari premožnejšega." To je malim kmetom padlo in tako je prišlo do zveze. S pomočjo malih farmarjev je leta 1910. prišla delavska stranka do moči. Ta delavska stranka je pa imela svoje voditelje in uradnike, kateri so pa bili vsi socialisti. Nezadovoljni farmarji so pa hitro opazili prevaro in so postajali pozornejši.

Socialisti, ko so bili pri moči so takoj zvišali delavske plače, kar je imelo za posledico, da so vsi predmeti, katere potrebuje farmer na ceni veliko poskočili, stanje farmarja je postalo nezno, mesto, kjer so bile industrije pa radi dobrih plač vabljivo. Vlada je posegla po kontroli podjetij, kar je odprlo oči farmarjem, da so izprevideli, da ako bo država kontrolirala vsa podjetja, bo vzela pod kontrolo tudi produkte farmarjev in njih zemlje.

Prišla je vojna. V temu času je pa farmer najbolj občutil podržavljenje. Država je vzela pod svojo kontrolo žito, meso in volno, cene je določila država sama. Pravi proizvajalec je bil brez moči politično, in je bil na vse strani hudo prizadet.

Delavska stranka je leta 1921. ustanovila podjetje prodaje pšenice, katero je bilo obvezno, da so farmarji morali dajati temu podjetju svoj pridelek pšenice, za kar je vlada potrebovala veliko število uradnikov. Farmarji so postali radi tega zelo nezadovoljni, vlada je pa izgubila, ker tega vodstva ni bila sposobna \$5,000,000. Milijone bušeljnove pšenice je šlo neznanu kam. Podjetje se je razdrlo z nezasišnim škandalom, katere podrobnosti še danes niso pojasnjene. Ni znano kedo je pograbil največ tega denarja. Preiskovanje je še vedno v teku.

Rezultat tega je, da je far-

mar v Avstraliji obračunal s socialistom in ima danes lastno stranko, da pa je močnejši je združen s konservativci.

SLOVENSKI PIONIR UMRL.

Markus-Krakar, star 85 let, alderman in podjetnik v Jolietu je v San Jose, Cal. preminul.

Naš rojak, Mr. Markus Krakar, rojen v Semiču na Dolenjskem 24. aprila leta 1839., je v San Jose zaprl za vedno svoje trudne oči.

Umril je na domu njegove poročene hčere Mrs. Matt. Vertin, San Jose, Cal. Mr. Krakar je bil eden prvih trgovcev v Jolietu, pionir, kateri je zastopal tudi častno mesto aldermana.

Mr. Krakar je bil do zadnjega pri dobrem zdravju, pred kratkem se je pa prehladil in to je bila njegova smrt. Lansko leto je odšel iz Jolietu v San Jose, kjer pa kot priden človek ni nikoli miroval, vedno je bil pri kakšnem delu. Poročil se je pred 63. leti, njegova žena, ki je bila Nemka, je umrla pred štirimi leti.

V spremstvu svojega brata Josipa je prišel v Ameriko, v starosti 18 let. Najprvo se je naselil v Chicago, Ill., leta 1861. se je pa preselil v Joliet. Med tem časom je prepotoval vso državo, s potoma pa prodajal različne stvari, katere je nosil seboj. Nato se je lotil v Jolietu čevljarstva obrti, katero se je naučil od svojega očeta v Ljubljani. Po nekaj letih se je pa lotil izdelovanja smodk. Pri temu se je pa začel zanimati za kamnolomsko podjetje, katero je bilo v tistem času glavno opravilo v Jolietu in je ustanovil "Joliet Quarry Co.," ki je eno največjih tozadevnih podjetij v državi. Mr. Krakar je bil dolgo vrsto let predsednik te družbe. Bil je tudi izvoljen za aldermana četrtega warda, pozneje pa za šolskega ravnatelja.

Pokojni zapušča devet otrok. Poročil se je 29. oktobra leta 1861. Mr. Krakar je bil član tretjega reda Sv. Frančiška in podpornega društva sv. Janeza.

Truplo pokojnega je bilo pripeljano v Joliet na dom poročene hčerke Mrs. Zerbes, 221 N. Hickory cesti. Pobrebni obredi so se vršili v nemški cerkvi sv. Janeza, na katerem farnem župnišču je tudi pokopan. N. p. v m.!

Chicago, Ill. — 73 let stari Erastus Doty, je bil povozen od avtomobila na Clark in Lake cesti. Umril je kmalo nato v bolnišnici.

Florence Damiar, stara 7 let, je do smrti povozil šofer "Yellow cab" kompanije.

Štiriletni deček Charles Perrine je bil ko je tekel po cesti zadet od nekega truka. Bil je na mestu mrtev. — Charles Pusateri, star 16 let, je bil na mestu mrtev, ko je

RAZNE VESTI.

Kedo bo naš bodoči predsednik

bodo prebivalci Chicage in bližnje okolice zvedeli danes zvečer potom žarometu, ki je v to svrhu pripravljen na splotju Straus & Co., na Jackson blvd. in Michigan ave.

Ako se bo videl žarek na vse štiri strani je izvoljen Coolidge; ako se bo videl žarek proti vshodu in zahodu, je izvoljen Davis; svetloba proti jugu in severu, bo pa značila, da je izvoljen La Follette.

Chicago, Ill. — Louis Weeks, star 31 let, se je peljal z vozom, medtem je pa spustil vajeta, da si zamaši v usta tobak, konji se pa splašajo in Weeks pade pod voz, kjer je bil na mestu mrtev.

Madrid, Gen. Berenguer, višji častnik v španski armadi je bil obsojen na 6 mesecev ječe v trdnjavi, ker je bil obdolžen revolucionarnega gibanja proti diktatorju gen. Primo de Rivera.

Mexico City. — Estanislao Postkovsky, novi minister sovjetske Rusije za Mehiko, je bil v Mehiki sprejet od komunistov, ki so vihrali rdeče zastave in peli "Internationale."

Mexico City. — Prezident Obregon je bil od kongresa pooblaščen, da prodaja toliko državne lastnine, da se bo s skupičkom lahko plačala državne uradnike.

Buenos Aires. — Od tukaj poročajo, da so odkrili novo polje dragih kamenov blizu Diamantina v Braziliji.

Settle, Wash. — Tukaj sta bila dva dečka stara po 15 let ubita od električnega toka na večer "Halloween," ko sta hotela kositarnost škatljo katera je za odpadke, obesiti na drog električne napeljave.

Chicago, Ill. — John Dihlsler, 662 N. Clark Str. si je končal življenje s tem, da se je obesil na ulici na svetilnik.

Collins, Iowa. — Štirje banditi so prišli na farmo William Woodward, katerega so zvezali in trpinčili, tako tudi njegovo 83 let staro mater. Woodwardu so z žveplenkami smodili prste na nogah in ga silili naj pove za ves denar. Odnegli so \$400.

Tokyo, Japonsko. — Princ Chichibu, drugi sin japonskega cesarja namerava obiskati Ameriko, kjer bo ostal od tri do štiri leta in se bo učil vojaške stroke.

Aldona, Iowa. — Dve državni banki v Fenton, Iowa, sta bili oropani. Banditi so razbili blagajno in odnesli \$2,500 v gotovini in za \$5,000 v "Liberty bonds."

Managua, Nikaragua. — Ogenj je uničil parnik Jamajka, kateri je last neke kompanije v New Orleans. Več uslužbenecv parnika je bilo ranjenih.

Washington. — V državi Illinois je prišlo lansko leto na vsakih sedem porok po ena razporoka. Razporok je bilo 12,306

truk s katerim se je vozil zadela kara polične železnice. Od januarja tega leta je bilo v Chicago in okolici 571 smrtnih slučajev po avtomobilskih nezgodah.

KLANI MORILCI.

Umorili so štiri osebe, 10 oseb je ranjenih. — Vojaštvo straži mesto.

Niles, O. — Državni miličarji patrolirajo po ulicah mesta, kjer je prišlo do spopada med zloglasnimi Klani in nasprotniki.

Dva Klana oblečena v njih običajno oblačilo, katero jim zakriva njih zločaste obraze je ogroženo ljudstvo napadlo, nakar je sledil pretep pri kateri priliki so bile štiri osebe ustreljene, deset je bilo pa ranjenih.

Prebivalci mesta so se močno razveselili, ko je prišlo na lice mesta vojaštvo, katero jih bo ščitilo pred izgredi. Posebni vlak je pripeljal več sto klanov iz drugih mest, ko so čuli o spopadu, a oblasti so jim zabranile izstop iz vlaka.

Vse banke v mestu so zaprte, kakor tudi večina prodajaln. Aretirali so petdeset oseb.

ODSTOP DELAVSKE VLADE.

Delavski kabinet v Angliji odstopi tekem tega tedna.

London. — Delavska vlada v Angliji se je odločila, da odstopi začetkom tega tedna, nakar bo Stanley Baldwin organiziral konservativni kabinet in stopil dne 18. nov. pred parlament, pri kateri priliki bo predložil svoj program.

Delavska stranka je imela svojo prvo sejo od časa volitev v soboto jutraj, ki je trajala dve uri, na kateri se je imenoval odbor, ki ima nalogo, da preišče izvir in okolščine, kako je prišlo do objavljenja Zinovievega pisma, v kateremu se je naročalo komunistom v Angliji, da bi izvajali revolucijo.

Rezultat volitev je bil sledeči: Konservativci 7,626,000; delavska 5,536,000; liberalci 3,000,000.

Velika železniška nesreča. — Deset mrtvih.

Chicago, Ill. — V nedeljo jutraj je trčila polična kara v stroj vlaka na North ave., zapadno od Kingsbury ceste, kjer je našlo deset oseb žalostno smrt, večje število je pa ranjenih. Kara je bila naltlačena potnikov, ko je hotela pasirati progo Chicago, Milwaukee & St. Paul železnice, je zadel železniški stroj, v sredino kare in karo potisnil do zidu nekega poslopja, pri kateri priliki je bilo deset oseb zmečkanih do smrti, večje število pa ranjenih.

Policija je bila takoj na mestu in preskrbela prvo pomoč. Poklicani so tudi bili gasilci, ki so odmetavali razbite dele od kare in reševali ponesrečence.

Tokio, Japonsko. — V bližini Yaewama otokov je nastala velika eksplozija na dnu morja, katero je povzročil ognjenik. Voda je tam postala vrela vroča in kalna. Za časa eksplozije se je nahajal v bližini neki parnik, kateremu se pa ni nič pripetilo.

Iz Jugoslavije.

OSTAVKA VOJNEGA MINISTRA. — POGODBA MED RUMUNJO IN JUGOSLAVIJO. — MINISTRSKI SVET O TEKOČIH POSLIH. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Vlada se nahaja v delni krizi, ki je nastopila z ostavko vojnega ministra generala Hadžiča. General Hadžič je bil v neopaženi avdijenci na dvoru in je pri tej priliki podal ostavko na svoje mesto. Ostavka vojnega ministra je vlado iznenadila, četudi ji je znana radikalna tendenca, da ko je zmanjkalo drugih metod, izzove krizo z ostavko vojnega ministra.

Vojni minister je prisostoval seji ministrskega sveta in sporočil vladi, da se nahaja v ostavki. Utemeljitev njegove ostavke obstoja v tem, da ne more biti član vlade, katera podpira HRSS. V svoji utemeljitvi pravi general Hadžič, da se Radič izraža proti kralju in državi. Naglašal je posebno Radičev govor o Albaniji. V Ostavki navaja tudi navedbeno in poročila vojaških poveljnikov o delu poslancev H. R.S.S. in o razpoloženju v Hrvatski. Ministrski svet je prešel nato v razpravo z generalom Hadžičem povodom njegove ostavke. Notranji minister N. Petrovič, je rekel Hadžiču, da ta nima stvarne podlage za svojo ostavko in da ne uvaža poročil notranjega ministra, ki počivajo na najtočnejših poročilih o stanju v državi, poslanih od političnih organov. Hadžič je nato odgovoril, da ostavko ne more umakniti. Vojni minister je odšel od seje in se napotil na dvor, kjer je bil celo uro. Pri odhodu ni hotel ničesar povedati. Nadaljevalo se je s sejo, kjer so sklenili, da vlada ne bo padala ostavke, kakor tudi, da se vojski zabrani umešavati v politiko.

Pogodba med Rumunijo in Jugoslavijo.

Rumunski poslanik je bil pri zunanem ministru Marinoviću, kateri je podpisal že pod prejšnjim režimom sestavljeno in sklenjeno vojaško pogodbo, med našo in rumunsko državo. Predno je Marinović podpisal, je z poslanikom še enkrat to pogodbo pretresal.

Ministrski svet o tekočih poslih.

Ministrski svet se je bavil na svoji seji tudi z nekaterimi tekočimi posli. Razgovarjal se je o posojilih, ki jih je bivši pravosodni minister dr. Laza Markavič dajal svojim volilcem pred volitvami v Hercegovini. Nato so razpravljali o kmetijskih razmerah v Dalmaciji.

IZPRED SODIŠČA.

Mlada vlomilca. Na obtožni klop sta sedla dva mlada fantiča, eden komaj 14-letni J. P. in njegov tovariš 18-letni J. K., prvi vajenec, drugi delavec iz Radomelj. Dasi staj še tako mlada, in izgledata po postavah še mlajša, sta izvršila obtoženo vlom, katerega bi se ne sramoval že precej starejši tat in izurjen vlomilec. Bila pa sta mladiča nerodna in sta imela tudi smolo. P., glavni obtoženec, pravi vlomilec, se je

splazil po noči skozi skeden v hlev, od tam v podstrešje in od tam v spalno sobo trafikanije Antonije Seršenove. Kljub temu, da ste spali v sobi dve ženski, je ukradel fant v spalnici ključ od trafike kjer je ukradel po navedbi oškodovane okrog 100 Din. gotovine in pa cigaret in tobaka za več kot 500 Din. Ženski sta se sicer vsled ropota sicer prebudili in dvignili krik, toda mladi vlomilec je s plenom pobegnil. Izdal ga je njegov tovariš, ki ga je čakal na skednju v senu. Imel je namreč fante smolo, da je v senu zaspal in da ga je zbudila šele jutraj domača hčerka Marjeta, ki je prišla po seno. Tako sta se vlomilca sama izdala. Obtoženi P. je vlom priznal, trdovratno pa je trdil, da je ukradel samo 11 Din. gotovine in pa 8 cigaret. Za več se ni na noben način udal. Priznal je tudi, da se je na ta vlom s tovarišem pripravil in da se je na korajžo še celo malo napil. Odločno pa je tudi ugovarjal, da ga je zapeljal k vlovu njegov tovariš, ki je na straži sam zaspal. Obsojena sta bila mlada tatiča radi hudodelstva tatvine vsak na 2 meseca težke ječe in morata povrniti Sršenovi nerazdelno 2596 kron.

Nesreča v vrđniškem rudniku.

Iz Vrđnika poročajo, da je v tamošnjem premogovniku zasulo 40 letnega rudarja Markovinoviča. Kamenje ga je do smrti strlo. Nesreče je kriva rudniška uprava, ki riva ni po predpisih zavarovala, ter so se delavci branili izvanj delati. Pokojni zapuščeno in eno letno dete, druga je pa na potu.

Mariborske vesti.

V Pernici so se stegli fanje. Pri tej priliki so pretreli 25-letnemu hlapcu Franču Lederarju možgane, tako da je moral iskati pomoči v bolnišnici. — Umril je g. Fr. Golčar, mehanik v Mariboru.

DENARNE POŠILJATVE V JUGOSLAVIJO, ITALIJO AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zvezne pošte in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatev dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile večerj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din	\$ 7.80
1,000 — Din	\$ 15.25
2,500 — Din	\$ 38.00
5,000 — Din	\$ 75.50
10,000 — Din	\$ 150.00
100 — Lir	\$ 5.10
200 — Lir	\$ 9.85
500 — Lir	\$ 23.75
1,000 — Lir	\$ 46.25

Pri pošiljках nad 10,000 Din. i nad 2,000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat dočela neprilicnost, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatev na naše pošte cenah onega dne, ko se sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICILIJU POŠTI KAKOR TUDI BRZUJAMO. Vse pošiljatev naplojite na — SLOVENSKO BANKO ZAKRAJŠEK & GRŠARJEK 70-9th AVE., NEW YORK, CITY

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.

The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America. Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914. Izhaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek. — Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.

— PUBLISHED BY: —
Edinost Publishing Company
1849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
"	Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$4.00
"	For United States per half year	\$2.00
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
"	For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

"Entered as second class matter June 27, 1924, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879."

Namen in delovanje slov. socialistov v Z. Drž.

Prvi in skoro povečini vsi Slovenci, ki so do danes dospeli čez Atlantik v novi svet prihajajo iz kmečkega rodu. Slabe gospodarske razmere doma, trpljenje in misel na boljše bodočnost jim je potisnila culo in palico v roko in odhajali so v tuji svet za kruhom.

Prvi naseljenci so bili ljudje nepokvarjenih duš. Nežna kmečka duša je bivala v njih. Vsako pisemce, ki je priromalo iz obljubljenega dežele Amerike domov se je začelo z Bogom in z Bogom končalo. Vsak stavek je bil začel: Če mi bo Bog zdravje dal . . . Če Bog dal . . . Bog Vas čuvaj in Mati Božja . . . Spominjajte se me v molitvah . . . Bog z Vami . . . itd. In slični odgovori v ravno tem duhu so prihajali odtamkaj od doma. Ali ni bilo tako? Se ne spominjate? Prijetna so bila ta pisma. Komaj smo jih čakali. Kako se te besede blažilno vplivale na nas. Danes ni teh pisem več. Čez morje prihajajo samo drzne prošnje za dolarji. Mamon jim je Bog, če tega ne denes v vsako pisemko še odgovora ne dobiš . . . Torej razlika tu in doma!

Polagoma so se začeli ustanovljati v tem novem svetu. Dolgočasno je bilo to začetno življenje prvotnih ameriških Slovencev. Zato tudi so prihajali domov čez dve, tri ali štiri leta, dalj je že malo kdo ostal. To je bilo prve čase. Toda oni, ki se je vrnil enkrat iz Amerike je takoj, ko je stopil nazaj na rodno zemljo videl velikansko razliko. Pod bivšo Avstrijo, ki Slovanov živih ni mogla, Slovenci niso imeli nikakih pravic. Gospoda, jih je zatirala na vse močnejše načine. Vse pravice in svobode, kolikor koli se jih je dalo dobiti v obliki malih drobtin od črnozoltne Avstrije so ljudstvu z velikimi težavami priborili naši za narod vneti duhovniki, ki so bili zato od vlade preganjani. Takrat ni bilo med našimi ljudmi raznih zapeljivcev. Kajti liberalci pa socialisti so pač taki, da pridejo zraven, kadar imajo mase pogrnjene mize. Da bi na mizo kaj prinesli, take navade ti ljudje nimajo. In ko so se naši ljudje vračali v staro domovino, so kmalu videli, da se Amerika po svoji svobodni gospodarski uredbi razlikuje od starega kraja, kakor noč in dan. Zato se je slehernega našega Amerikanca, kakor hitro je prišel domov prišla zopet misel: nazaj v Ameriko. Le malo jih je ostalo za stalno doma.

Med leti 1882.—1900. se je ustanovilo že par slovenskih fara. Nekoliko pred tem so ustanovili že podporna društva v prvih slovenskih naselbinah na zapadu in severu. Potom društev so začele nastajati boljše družabne razmere med Slovenci po Ameriki. Začeli so se spoznavati. Sedaj so se večkrat skupaj na sejah, kakih prireditvah, se razgovorili o domačih krajih in življenje med njimi je postalo takorekoč bolj prijazno in ljudje so pri tem nekako lažje pozabili na svoje lepe kraje v domovini, kateri so jim bili več let zelo pri srcu, in kateri jim živo stopajo še danes pred oči. Društva in župnije so naše ljudi nekako začele pridobivati za stalno za ta novi svet. Ko so začeli ti slovenski krožki, ki so se polagoma razvijali najprvo v mala društva potom teh v župnije itd. je postalo življenje, kakor že rečeno bolj prijazno. Ljudem ni bilo več dolgčas po svojih ljudeh, dobila se je slovenska družčina in to je bilo glavno, kar je bilo našim ljudem potrebno. Med tem, pa so se začeli pridobivati ameriškega duha, da so postali takorekoč pravi Amerikanci po duhu. Potem šele so spoznali v vsem obsegu Ameriko, kakoršna je. Ko so spoznali njeno svobodo, njene prilagoditve do napredka, ki ga nudi vsem enako, se jim je priljubila, poslužili so se teh priložnosti in začeli so napredovati. Dvigale so se naselbine za naselbino in ljudstvo iz starega kraja je prihajalo v velikem številu. Kmalu so si ameriški Slovenci začeli ustanovljati svoje lastne časopise, ki je postalo prvi glasnik za njih vse. Potom časopisja so se naši ljudje pogovarjali z dopisi iz vseh štirih vetrov te obsežne nove domovine. Prvi slovensko-ameriški list je bil naš list "Amerikanski Slovenec," ki je bil ustanovljen v Chicagi, nato ga je naš nepozabni Mgr. Fran Buh vzel v svoje roke in ga posvetil z vso vneto katoliški stvari ameriških Slovencev.

(Dalje).

Denver, Colo. Joliet, Ill.

Ze nekaj časa faranje naše cerkve pridno delajo s pravimi za fer, ki se bo vršil v dvorani slovenskih društev v nedeljo popoldne in zvečer dne 23. novembra in se bo nadaljeval v torek, v četrtek in v soboto zvečer, 25., 27. in 29. novembra. Končal se bo v nedeljo, 30. novembra. Skušalo se bo napraviti, da bo imel letošnji fer večji uspeh kot kateri do sedaj. Združena fara, ki složno dela, to lahko doseže in tako zopet izplača precejšnji del dolga. Vsak večer bo prosta zabava, dobila se bo velika izbira koristnih in potrebnih reči, pripravnih za božična darila. Rojaki v bližini Denverja se vabijo, da nas takrat obiščejo.

Pred kratkim se je dogodila velika nesreča Mrs. Katari ni Vuksinič. Ko je šla skozi železniški tir, jo je tako nesrečno poškodoval vlak, da so ji morali odrezati desno nogo nad členkom; tudi ji je zmečkalo levo nogo v stopalu. Ponesrečenka je vdova s pet otroci.

Frank Berce, vsem priljubljeni lastnik "Globeville Hotel," se je povrnil iz St. Anthony špitala, kjer je bil vseeno operiran za želodčno boleznijo. Tam se je tudi podrgel lahki operaciji Joe Sodja. Zdravi se povoljno.

V kratkem bodo začeli s pobiranjem prispevkov za povečanje semenišča v Denverju. Dosedanje je premajhno za potrebe škofije. Naši dobri krščanski stariši bi morali gledati na to, da bi vzbudili v svojih sinovih željo po duhovniškem stanu, in posnemati marsikatero ubogo starišo v starem kraju, ki so večkrat veliko trpeli, da so mogli vzgojiti svojega sina za duhovnika. V naši fari je nekaj fantov, ki imajo poklic za duhovniški stan, samd vzpodbude od starišev je treba.

Dne 25. oktobra je umrla v bolnišnici sv. Antona Mrs. Ana Gornik v starosti 48 let. Skoro vsi njeni sinovi in hčere so bili pri njej, ko je njena duša odšla v večnost. Pokojnica je bila priljubljena vsakemu, ki jo je poznal. Pogreb je bil v Leadville, kjer je umrl njen mož pred sedmimi leti. Naj počiva v miru!

Poročevalec.

ŠIRITE A. S. in EDINOST

Kazan je najprej divje renčal proti obrazom, ki so ga obdajali, slednjič pa se je umaknil v kot svoje kletke, položil glavo med šape in slabe volje in nemo opazoval gledalce.

Na večer boja je bila velika dvorana bara Jana Harkerja popolnoma izpraznjena. Odnegli so mize in stole in v sredo so postavili tri čevlje visok oter. Na njem se je nehala velika kletka, ki je merila deset štirijaških čevljev. Okoli so postavili vrste klopi. Zgornji del kletke je bil odprt in od stropa sta visele dve veliki petrolejki z reflektorjema.

Tri sto gledalcev, od katerih je bil vsak plačal pet dolarjev vstopnine, je napeto pričakovalo prihoda obeh gladiatorjev.

Sprejel brez protesta, ampak ni tako. Resnica je, da sem to leto imel dobro organizirano gardo, boljše kot kedaj prej. Pod spretnim vodstvom moje boljše polovice bi lahko natrgali toliko kumar, da bi prihodnje spomlad že lahko kupil zrakoplov. A kaj poma-ga ako ima človek še tako silo za seboj, ako pa ne vspeva tako kot bi moralo. Gotovo mi ne boste ugovarjali ako povem, da so bili moji poseti na tukajšnje postajo za kumarce bolj podobni posetom bivšega ministerskega predsednika Pašiča, ali kakor se je v Rimu podpisal ko je prodal Slovence in Hrvatce Italijanom za Pačiča. Razlika je samo ta, da je on zajahal vladnega šimelna, kadar je šel tja za ma-stno plačo, dočim sem jaz tega produkta kljub vsem mojim naporom spravil na trg tako malo, da skoro v poštev ne pride. Tako sem moral tudi za mojega "Henrija" od-cvenkati iz lastnega žepa, a-ko sem hotel mojo robo spravi-ti na trg bolj na hiter način.

Ko sem bil minuli mesec na tukajšnji postaji Hainzove družbe, je bil član te družbe tam in me je pričel nagovarjati, da naj naredim pogodbo že za drugo leto; češ da bo drugo leto boljše. Začuden sem ga pogledal in vprašal zakaj da že dela pogodbe za drugo leto, ko še ta sezija ni končana. Rekel je, da nameravajo prihodnje leto posadi-ti več akrov zemlje s kumaricam kot prejšnja leta, ker i-majo več naročil. Jaz sem ta-kaj vedel da nastavlja past, kajti ako bo že sedaj dobil zadostno število farmerjev, potem je izključeno da bi kaj več plačal prihodnje leto, ker to bi značilo, da so farmerji zadovoljni s sedanjo ceno. Na ta način bi bili mi milostno na-građeni in srečni ako bi gos-podje okoli bogato oblozene mize prostovoljno odrezali kos potice in dali okusit nam far-marjem.

S pridelovanjem kumar je veliko trdega dela, tudi potrebuje prvotno zemljo. Mora se jih skrbno negovati in okopavati. Skoro vsako leto se pojavi neke vrste mrčes, ki zabranjuje rast ali pa jih celo uniči. Ko pride sezija, da prično rasti, se mora stalno obtrgavati ako je ugodno vreme. Če se jih pa pusti en dan ali dva čez, takoj prerastejo da so prevelike in se po-tem zanje nič ne dobi. Tako da bi jaz popolnoma nič ne o-porekal za kakšno priboljšanje in bi vsled tega gospodje pri družbi Hainz niti ene ci-gare hranj ne pokadili.

Splošno je bila letina bolj slaba, bilo je nenavadno ve-liko dežja in mrzlo skozi celo poletje. Kuruze bo jako ma-lo, fižol je pa zadela po več krajih rjavica, tako da je strošje popadalo, kar so po-tem večji del preorali in pose-jali žito. Sedaj ko je že vse prepozno imamo pa lepo gor-ko vreme, ki skoro bi rekel nadomešča poletje.

Pozdrav vsem čitateljem te-ga lista, širom Amerike.

Farmar.

Ta množica, ki je bila pri-šla gledat boj na življenje in smrt, se je začela zaničljivo posmehovati. Eni so zahtevali boj, drugi pa denar nazaj. Sandy in Harker sta bila vsa zelena od jeze. Posestnik bara je s pestjo zažugal množici in zakričal:

"Kaj se vam tako mudi, magarci? Pustite, da se približata. Prosim potrpljenja." Ramoš se je poglel in oči so se spet obrnile proti kletki. Kazan se je približal dan-cu in začela sta se divje gle-dati. Njiju mišice so se nape-le. Tu je bilo možno čuti v dvorani letati muho. Sandy in Harker sta komaj dihala.

Vse je pričakovalo, da se obe živali, ki sta si stali nas-proti, napadeta.

Toda kaj se je zgodilo v (Dalje.)

Sv. Jurij v So. Chicago. Pretečeni petek je vrlo do-bro prestal skušnjo za drugi amerikanski papir naš cerk-veni odbornik Mr. Peter Fu-gina in je tako postal ameri-kanski državljan. Častitamo vnetemu cerkvenemu odbor-niku!

Zadnje soboto je bilo, ko je veselo in župnišče priskal-jal 10-letni deček Tony Sa-lehar in radostnega obraza iz-ročil prodano knjižico za avtomobil. Kar je posebno za-pomniti je to, da je deček sam razprodal celo knjižico to je 100 števk. Lepo bi bi-lo, če bi bilo še več tako ko-rajšnih dečkov pri nas.

Radodarna štorcklja je po-darila Mr. Jožefu Žagar in Mrs. Alojziji r. Zaman hčer-ko, ki so jo krstili na ime Franciška, Julija. Kumovala sta Mr. Frank Levk in njego-va soproga Mary.

Poročevalec.

Iz Bele Krajine.

Redko kedaj pride kakšen glas iz naših zapuščenih kra-jev. Vemo pa, da rojake zani-majo novice iz starega kraja. Letošnja letina je bila kar se hrane tiče prav dobra, vin-stvo se je pa obneslo bolj sla-bo, zlasti zato, ker so neka-teri prezgodaj začeli trgati. Potem mislijo drugi, da mora-jo tudi in tako se pridelek po-slabša. V tem slučaju bi bilo uporabiti stroge kazni, če no-čejo ljudje v svoje dobro slu-šati.

Zadnje čase je vprašanje železnice zopet prišlo malo na površje. Krava potreba je zlasti za Poljansko dolino, ki je tako odrezana od sveta. Vendar si pa nekateri zlasti žisti, ki bodo imeli od želez-nice stran predstavljajo zelo enostavno. Oni mislijo, da je dovolj, če prosijo za železni-co in vse drugo bo prišlo sa-mo od sebe. Temu ni tako. Za veliko podjetje je treba velikega dela in tudi sredstev. Z našo železnico je pa tako:

Ljubljanski odbor na čelu mu g. Lušin dela zelo prid-no. Naravno je, da nima zlate kravice, ki bi jo za stroške po-dojil. K stroškom bi morali prispevati v prvi vrsti priza-deti kraji, oziroma občine. Te-ga pa ne storijo in tako stvar zastaja; mesto, da bi napre-dovala. Občine morajo storiti svojo dolžnost in tudi nekaj vložiti, pa bo šlo potem. V tem oziru so nam pa kot naj-lepši vzgled naši vrli Žuničani, ki nameravajo sezidati most preko Kolpe. Oni so iz lastnega nagiba poklicali tu-di na svoje stroške komisijo iz Ljubljane in dali so napra-viti vse potrebne načrte. To velja mnogo.

Amerikanski rojaki so ob-ljubili znatno pomoč in ka-korhitro lahko izkažemo vsaj 4000 dolarjev, lahko razpiše-mo vodoppravno obravnavo in nato oddamo delo, ker nam je potem državna pomoč za-sigurana. Ali ne bi dragi be-lokranjski rojaki malo podpi-rali malo naše podjetje? Po-trebo mostu prav dobro poz-nate. Imena darovalecev obja-vimo po časopisih, one pa, ki bodo darovali kaj več, oveko-večimo na kameniti plošči, ki se bo vzdala v most kot spom-in hvaležnosti darovalcem. Darove sprejema: Odbor za gradnjo mostu v Žuničih, po-šta Vinica, Bela-krajina, Ju-goslavija.

Zadnje čase se je razširil po Belokrajini tifus, ki je pri-nešen iz Hrvaškega.

Upamo, da bomo še kdaj-kaj poročali iz našega kraja in iz več krajev, če bo roja-ke zanimalo.

tem trenutku? Ali ste spoz-nali, da imate napram člove-škemu barbarstvu dolžnost bratstva? V odločilnem trenutku, ko je vsa dvorana napeto prič-a-kovala, da se živali zakadite druga v drugo, je veliki danec počasi dvignil svojo glavo pro-ti petrolejkam in široko za-zehal.

James Oliver Curwood: KAZAN, VOLČJI PES.

(Kanadski roman.)

Harkerjev pes je bil križane pasme, pol velikega danca in pol čuvarkega psa. Rojen je bil v Northlandu, kjer je bil nosil komat in vlačil sani.

Mrzlično so se začele stave. Bile so za danca v razmerju dve proti ena, včasih celo tri proti ena. Možje, ki so stali na Kazana, so bili stari domačini v Vildernessu. Vezeli so, koliko vztrajnosti in moči pomeni rdeče svetlikanje v očeh volčjega psa.

Star nastavljalec pasti, ki je bil postal rudar, je šepnil svojemu sosedu: "Jaz bom stavil na tegale.

Na mah bo premagal danca. Ta si sploh ne bo znal pomagati.

"Toda težo ima," je odvrnil možak, ki je dvomil. "Le poglej mi te čeljusti in te rame . . ."

"Pa ti poglej," ga je prekinil stari trapper, "prešibke noge tvojega borca, njegovo nežno grlo, ki je izpostavljeno zobem volčjega psa in njegov težak trebuh. Za božjo voljo, tovariš, verjemi mi in ne stavi svojega denarja na danca!"

Drugi možje so se umešali v pogovor in vsak je hvalil psa, na katerega je stavil.

V NEDELJO POPOLDNE.

TEDENSKI KOLEDAR.

22. po bink. — Dajte cesarju, kar je ces. M. 22.
 9 Nedelja — Teodor, muč.
 10 Ponedeljek — Andrej Avelin, spoz.
 11 Torek — Martin, šk. Mena, muč.
 12 Sreda — Martin I., pap. in muč.
 13 Četrtek — Didak, spoz.
 14 Petek — Jozafat, škof in muč.
 15 Sobota — Gertrude, dev. Leopold, šk.

8. JEZUS V PREROKBAH.
 "Preiskujte pisma, ona pričajo za me."
 (Jan. 5. 39.)

Ako si ljubi Bog koga izbere v kak poseben namen, mu že naprej pripravi pot. Vse okolščine mu vravna tako, da more svojo nalogo dobro izvršiti. Mnogokrat ga naznani že naprej, kakor Aleksandra, Cira, Janeza Krstnika. Posebno pa je Bog to storil, ko je hotel poslati na svet svojega Sina — Odrašenika. Njega je napovedal sam, ter je po očakih in prerokih natančno opisal vse njegovo življenje in vse okolščine njegovega bivanja na zemlji, da ga je svet lahko mogel spoznati, ko je prišel.

Ze v raju Bog obljubi Odrašenika, takoj po storjenem grehu, ko napove kači kazen: "Sovrašstvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim zarodom in njenim zarodom: ona ti bo strla glavo, ti pa boš zalezovala njeno peto." (I. Mojz. 3. 15.) Upanje, da pride Odrašenik, ki bo rešil človeštvo, nahajamo vsled tega pri vseh narodih sveta. Na vshodu ga je napovedalo prerokovanje Balaamovo: "Izšla bo zvezda iz Jakopa in vstala palica iz Izraela." (IV. Mojz. 24. 17.) (Več o tem beri v dr. Fr. Lampe: 'Zgodbe sv. pisma' I, str. 285.) — V Rimu je oznanjeval pesnik Virgil boljše čase. Tja do gozdov germanskih, do skrajnih otokov tedaj znanega sveta, so segali žarki te obljube.

Zlasti pa je Bog izvolil judovsko ljudstvo, da pripravljajo Izveličarju pot ter njegov prihod oznanja tudi drugim narodom. Napovedan je natančno v predpodbah in prerokbah. "Kar se tiče Jezusa," rekel je sloveč učenjak, "je vsa zgodovina judovskega ljudstva le vrsta dogodkov in oseb, ki nam predočujejo." In sklepa z besedi sv. Avguština: "Kamen, ki se odtrga od gore (pri Danijelu), zagrinjalo v templju, velikonočno jagnje, ali ni bilo vse to predpodbah Odrašenika? Vsakateri izmed imenitnejših Izraelcev je na kak način predpodbah Jezusa. Abel, umorjen od brata; Izak, ki ne se drva na goro Morijo, da bi ga na njem daroval oče; Jožef od bratov prodan; Mojzes, ki reši ljudstvo egiptovske sužnjosti; slednjič Salomon, ali nam s svojo modrostjo ne kaže modrosti Odrašenikove?"

In prerokbe? Kolikokrat in kako natančno ga nam napovedujejo! Zadostovala bi bila ena napoved Odrašenika, katerega hoče Bog poslati človeškemu rodu. Ali Bog je, da bi med judovskim ljudstvom ohranil in vtrdil vero v obljubljenega Izveličarja, zopet in zopet dal po prerokih oznaniti njegov prihod. Prva obljuba v raju je bila še nejasna in temna; druga, katero je Bol dal Abrahamu, je že jasnejša in določnejša: "Blagoslovil te bom in pomnožil tvoj zarod . . . blagoslovljeni bodo v tvojem zarodu vsi rodovi zemlje." (I. Mojz. 22. 18.) Kakor se pri solnčnem vshodu na temnem nočnem nebu najprej pokaže rdeč žar in solnce že dolgo, preden je zagledamo, pošilja svoje žarke naprej, da je vedno bolj svetlo, tako je bilo tudi z Jezusom, solncem pravice. Vedno določnejše, vedno bolj jasno nam preroki v svojih prerokbah kažejo njegovo podobo.

Natančnejšo obljubo kot Abraham sta prejela Izak in Jakob. Jakob ima 12 sinov, kdo bo sprejel obljubo? Jakob blagoslovlja Juda ter mu napove, da bo iz njegovega rodu prišel obljubljeni Odrašenik. "Juda tebe bodo bratje hvalili, tvoja roka bo nad zatlilnikom tvojih sovražnikov, tebi se bodo klanjali sinovi tvoje očetne. Ne bo odvzeto žezlo od Jude in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride, ki ima biti poslan, in on bo pričakovanje narodov." (I. Mojz. 49. 8.—10.) (Glej: Lampe, Zgodbe I, str. 136 nasl.)

Prerok Izaija že pripoveduje, da se bo Izveličar rodil iz Davidove hiše, in da bo devica njegova mati. (Iz. 7. 14.) Mihej naznanja njegovo rojstno mesto Betlehem. (5. 12.) Agej določa čas njegovega prihoda. (2. 7.—10.) Oček Jakob naznani Judu, da bo tedaj prišel Odrašenik, ko bo Juda izgubil kraljestvo, Agej pa pristavlja, da bo tedaj tudi Aaronov rod izgubil duhovsko službo. Prerok Danijel že napoveduje 70 letnih tednov, v katerem času ima Odrašenik priti.

Zelo natančno so preroki opisali Jezusovo življenje, zlasti trpljenje njegovo! O preroku Izaiju pravi sv. Hijeonim, da se mu zdi, kakor da bi popisoval življenje Odrašenikovo, ne pa ga še le napovedoval, da bi ga skoraj primernejše imenovali evangelista nego preroka. Lahko rečemo, da je skoraj ni poteze na Jezusu, katere bi nam ne bili preroki opisali.

Najpomembnejše pa je za nas to, da so preroki napovedali Jezusa kot Boga. Tako pravi Izaija: "Dete nam je rojeno in sin nam je dan . . . in njegovo ime je: Čudoviti, svetovalec, Bog . . ." (9. 6.) "Recite malosrčnim," kliče na drugem mestu, "osrčite se, pa ne bojte se: glejte vaš Bog se bo maščeval in bo povrnil: Bog sam bo prišel in vas bo rešil. Tedaj se bodo odprle

oči slepih in ušesa gluhih bodo odprta. Tedaj bo skakal hromi kakor jelen in razvezan bo jezik mutastih." (Iz. 35. 4.—6.) Kot Boga ga napoveduje tudi prerok Jeremija: "Tiste dni bo Izrael mirno prebival in rešen bo Juda, in to je ime, s katerim ga bodo imenovali, Gospod naš pravični." (V hebrejskem je za besedo 'Gospod' beseda 'jahve', ki je pri Judih pomenjala Boga.) Isto vidimo tudi pri psalmistu v 2. in 109. psalmu, na katerega se je Gospod sam skliceval.

OČE SLOVAŠKEGA NARODA.

V soboto, dne 27. septembra t. l. je slovaški narod slavil velik praznik. Ta dan je preteklo 60 let, odkar je Andrej Hlinka zagledal luč sveta. Andrej Hlinka spada med najpomembnejše osebnosti v vrsti onih politikov, ki se borijo za samoodločbo narodov. Vse življenje tega moža je buren boj. Ze kot mladega, dijakova so ga Mažari preganjali, češ da je Vseslovan. Ko je leta 1889. prišel med slovaško ljudstvo kot kaplan, je začel zbirati Slovake v Ljudski stranki, ki jo je na Mažarskem osnoval grof Zichy. Ta stranka se je zavzemala za pravice narodnih manjšin in Slovake so se je navdušeno oklenili. Kmalu pa se je slovaški del Ljudske stranke pretvoril v Slovaško narodno stranko, ki ji je načeloval Hlinka. Hlinka je leta 1898. zapolnel veliko ljudsko gibanje za slovaško šolo, za pravice slovaškega jezika v občinah, državnih uradih, v vsem javnem življenju na Slovaškem. Prepotoval je vso svojo domovino, zbiral zavedne Slovake, dramil v speh narodno zavest, ustanavljal društva, zadržuje in tako pripravljal svoj narod na vstajenje.

Hlinka v ječi.

Leta 1905. je postal Hlinka župnik v Rožumberku, v zavednem središču Slovaške in od tuje še z večjim ognjem nadaljeval prebujevalno delo. Kmalu so ga Mažari obtožili, da hujska proti kralju in državi. Hlinka je prišel na zahtojno klop. Očitati so mu, da buni narod, ko zahteva, naj se da Slovatom slovaški uradni jezik. Hlinka je bil obsojen na dve leti ječe. Ko se je raznesla ta vest, so izbruhnile na Slovaškem burne demonstracije proti Mažarom. V Černovic so žandarji streljali v ljudsko množico, na cesti je ostalo več mrtvih in ranjenih Slovakov. Ti dogodki so zbudili po vsem svetu zanimanje za Slovake. Hlinka je v letih 1907—1908. sedel v segedinski ječi, kjer je prevajal sveto pismo na slovaški jezik. Slovaška narodna stranka se je naglo širila in zmagovala, saj je imela mučenika v ječi. Ko so Hlinko izpustili, se je z nezlomljeno energijo podal na delo in je vodil Slovake vse do vojne.

Za svobodno državo.

Med vojno se je nad Hlinko zgrnila mažarska jeza. Večkrat so mu razbili župnišče, prepovedali so mu giniti se iz občine, a on je na tajnih sestankih že leta 1917. govoril: "To ne bo več dolgo trajalo. Svoboda se bliža." Ko se je Avstrija zrušila, je Hlinka šel med ljudstvo od vasi do vasi ter ljudem tolmačil, da je konec mažarskega suženjstva, ker svobodna češko-slovaška država je rojena. Med slovaškim ljudstvom je zaplapolalo navdušenje, narodna misel se je širila kot blisk po vsej deželi.

Kmalu pa je izbruhnil oster spor med večino slovaškega ljudstva in Čehi. Hlinka je na čelu svoje Ludove (ljudske) stranke zahteval avtonomijo za slovaško deželo. Ko so Čehi to zahtevo odbili, je Hlinka šel leta 1919. na mi-

rovno konferenco, da zastopa zahteve Slovakov. Ko se je vrnil domov, so ga vtaknili v ječo, kjer je bil 8 mesecev. V Rožumberku so takrat velike množice ljudstva demonstrirale proti praški centralistični vladi, Hlinka pa ni odjenjal in z vsem žarom nadaljuje borbo, da dobi slovaška dežela avtonomijo. Veliki ljudski voditelj je med kmečkimi ljudstvom silno priljubljen. Te dni so pač ne samo slovaški avtonomiji, ampak vsi ljubitelji Slovaške z novo ljubiznijo peli kmečko pesem:

Pride Hlinka z Rožumberku donesie nam slobodienku a v tej naše republike bude dobre zas!

Pet gasolin tankov eksplodiralo.

Newark, N. J. — Ogenj je nastal v Ballard Oil Co. kar je povzročilo, da je eksplodiralo pet gasolin tankov, ki so stresli mesto. Plamen je svignil visoko v zrak, kar je bilo videti več milj daleč. O človeških žrtvah poročilo ne pove. Škoda je ogromna.

Carusovo grlo,

ki ga hranijo v neapoljskem muzeju, je popolnoma svoje vrste. Glasilnice so bile dvakrat daljše, kakor normalne, pokrovček je bil na bazi debel, na prostem koncu pa zelo fin in nežen; odtod njegov obširen register glasov. Njegova pljuča so bila pljuča "nadčloveka"; mogel je s svojo sapo spraviti klavirske strune v nihanje; njegovo okostje pa je imelo močno rezonanco tako, da je bil z ozirom na svoje telo prav posebno ustvarjen, da izvabi najkrajše zvoke.

Turek iz Sarajeva.

K vaškemu brivcu je prišel tuji Turek ter rekel brivcu, da je iz Sarajeva. Brivec, ki je takoj spoznal, da Turek laže, je začel Sarajevčane na vse pretege hvaliti, češ, to so taki junaki, da se pustijo pri njem vedno na suho briti, to je brez mila. Turek ni hotel zaostati v junaštvu za svojimi sorojaki ter je tudi privočil, naj ga na suho brije. Toda ko ga začne med britjem silno boleti, da ne more več zdržati vzkligne: "Mojster, namaži me nekoliko, nisem naravnost iz Sarajeva, temveč iz okolice!"

Kako gladije Svetolik Savič, urednik "Balkana" v zaporu.

Urednik "Balkana" Svetolik Savič je moral v zapor zaradi deliktov, zagrešenih pod prejšnjo vlado. Da se zaporu izogne, je sklenil "gladovati." Kako mož gladije, nam pripoveduje belgrajska "Republika," ki pravi, da razen pečenke, kruha in določene porcije vina ne uživa prav ničesar. Tako štrajka mož že približno dva tedna.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Cenjenim naročnikom, blagim dobrotnikom in prijateljem in vsem rojakom po državi Washington, California in Utah naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za liste Amerikanski Slovenec in Edinost, Ave Maria in St. Francis in vse drugo, ki je v zvezi z našim podjetjem in imenovanimi listi.

Rojaki prosimo Vas, pomagajte požrtvovalnemu in za katoliški tisek vnetemu možu Mr. Mladichu širiti dobro kat. časopisje. Prigovarjajte svoje sosedje in prijatelje, da se na liste naroče, da se tako zaneslo dobro časopisje v vsako slovensko hišo. Mr. Mladicha vsakomur najtopleje priporočamo!

Uprava A. S. in Ed., Ave Maria in St. Francis Magazine.

"Halloween" slavnost — tragične posledice.

Waukegan. — Policista Herbert Gillis, in Charles Pelton, sta se po službenih opravkih peljala z motorciklom po temni ulici, pri tem sta pa z avtomobilom ob kup lesa, katerega so dečki na "Halloween" večer za šalo tam nastavili. Policista sta se s svojim vozilom

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Več chicažanov nas je vprašalo, kako hočejo voliti. Vsem smo odgovorili, da kolikor se tiče lista smo v tem oziru popolnoma nepristranski, ker veliko naših naročnikov je republikancev, demokratov pa tudi progresivcev. Kakega prepričanja in za koga bomo volili posamezniki od našega lista je pa zasebna stvar vsakega posameznika.

V listu ste videli oglase republikancev in v današnji številki si je naročila oglas demokratska stranka. Če bi ga bili naročili progresivci bi ga bili ravno tako objavili. List je pač na gospodarskem in trgovskem stališču in je oglas s tega stališča primoran vzeti. Vi čitatelji pa proučite sami, kdo se zdi Vam oz. kateri kandidati so bolj poštene in se Vam zdijo, da bodo bolj pošteno delali, ako bodo izvoljeni. Proučite po svoji zdravi pameti in potem temu primerno volite.

preobrnila v graben, kjer sta našla oba žalostno smrt, bila sta namreč na mestu mrtva. Oba sta poročena in zapuščata družino.

V Forest Park je pa skupina dečkov in deklic namazala tračnice na daljavo osem blokov, tako da vlak električne železnice ni mogel naprej in je bil ves promet zadržan celo uro radi tega.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Našim cenjenim naročnikom, prijateljem in dobrotnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu in po drugih delih države Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal te dni naš potovalni zastopnik Mr. Frank Kurnik, ki je pooblaščen pobirati naročnino za naše liste "Amerikanski Slovenec in Edinost," "Ave Maria" in "St. Francis Magazine." Pooblaščen je tudi pobirati naročila in plačila za oglase, ter vse, kar je v zvezi z gori imenovanimi listi.

Obenem bo prodajal in delil Koledar Ave Maria za leto 1925., ki je ravno te dni izšel. Cenjene naročnike, prijatelje in dobrotnike prosimo, da mu grede na roko pri agitaciji za tako potrebni katoliški tisek. Vsem ga toplo priporočamo!

Uprava A. S. in Ed., Ave Maria in St. Francis Magazine.

Nazaj k poštenosti!

VOLITE ZA DEMOKRATSKO LISTO, DA SE VRNE POŠTENOST IN PRAVIČNOST MED NAS. — POŠTENA DEMOKRATSKA VLADA JE NAJVEČJI PONOS NARODA!

— 00:00 —

Volilci državljani! — DNE 4. NOVEMBRA se zbirajo trume ameriških državljanov na voliščih. To je dan, na kateri dan je narod gospodar. Narod bo z glasovnico odgovoril danes, kdo bo načeloval državi in narodu tekom prihodnjih štirih let. Za to pa mislite, kaj volite, komu boste oddali svoj glas v volilni koči.

Volilci državljani! — Vi veste, kaj se je zgodilo zadnja štiri leta med nami. Korupcija na desni in levi, kdor je znal bolj grafitati, ta je bolj shajal. Tako so nam gospodarili tekom te dobe profesionalni izkušeni podkupljivci in dobičkalovci. Vladajoča stranka je zamazana z oljem in vsemi mogočimi podkupljivimi sredstvi, ki so ji bili na razpolago. Premislite vse to in potem previdno volite!

Volilci državljani! — Ali vidite, da je država v brezdelju in še tudi bo. Zakaj je to? Zato, ker je vladajoča stranka nastavila s svojo vladajočo večino uvozni in izvozni visoki tarif, radi katerega morajo naši izdelki trohneti doma, mesto, da bi se jih postavilo na svetovni trg. Ljudstvo je pa brez dela in se znižuje plače. Premislite vse to in potem volite za pošteno demokratsko vlado, ki je proti vsem temu pred vsem za odpravo visoke uvozne in izvozne tarife.

Volilci državljani! — Demokratska stranka je zaščitnica prave svobode in pravice. Verska in politična svoboda je podlaga, na kateri se je povzpela ta naša velika dežela do tega, kar je danes. Demokratska stranka je vedno bila in bo odločno zagovornica popolne verske in politične svobode. Njeno geslo je, da vsak človek ima neovrgljivo sveto pravico častiti svojega Boga, na kakršenkoli način se njemu zdi prav in primerno. Vsak državljan ima pravico biti tega ali onega prepričanja. Demokratska stranka je strogo proti vmešavanju države v vprašanje privatnih ali farnih šol. Kajti verniki imajo pravico vzdržavati in voditi svoje lastne farne šole, ako hočejo. Vse to premislite in potem volite za celotno demokratsko listo, ki je prva na volilnem balotu.

VOLILCI DRŽAVLJANI! — Če hočete, da bo načelovala našemu narodu vlada poštenosti in pravice za vse sloje enako — z eno mero za revne in bogate — da se korupcijski škandali odpravijo, ki kvarijo našo narodno čast in poštenost, tedaj naredite križec na vrhu v demokratskem krogu. Samo tam naredite križec, ki naj znači tako le:

⊗ DEMOCRATIC

TAKO BOSTE VOLILI PRAV!

(Oglas dem. stranke)

Vaši posli — Naši posli.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, bodisi v dinarjih, lirah, avstr. kronah, ali dolarjih, skrbite, da bodo Vaši posli — naši posli.
 Kadar potujete v stari kraj, ali kateri od Vaših znancev, je najboljšje, da se obrnete na nas. Vaša skrb za vse potrebne listine in za udobno potovanje bo — naša skrb.
 Kadar ste namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, poverite celo zadevo nam in Vaše delo bo — naše delo.
 Kadar Vam je treba kake listine za stari kraj, ali kadar imate kak drug posel s stari krajem, ne pozabite se obrniti na nas in Vaše opravilo bo — naše opravilo.
 Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO

Zakrajšek & Česarek

70 — 9th Ave.,

NEW YORK, N. Y.

PEGAM IN LAMBERGAR

POVEST.

Spisal Dr. Fr. Detela.

Zakaj me torej plašite. Vi? Veste kaj? Ova-dil Vas bodem jaz poveljniku, dokler še niste napravili več-je nesreče. To mi veleva vest in pa vojaška dolžnost." To govorjenje se je zdelo Tomažu pusto in jel je v smeh obra-čati svoje besede, a Gašpar ga je zavračal z neprijetno res- nobo in se skliceval na pričo. Prisiljeno se je smejal krčmar in menil, da še vzeti ne more nihče poguma takim junakom.

"Ker ga imajo, kaj ne? O, le zabavljajte," je dejal o- ni, "saj ne boste dolgo." Tomažu je prihajalo vroče in men- il je, da ni govoril zares, da ga je le izkušal.

"Kako pa," je dejal oni hladnokrvno. "Danes ste iz-kušali mene, drugič boste druge. A ravno to je Vašemu vra- tu nevarno. — Kje je moja kapa?" Krčmar se je prestrašil in uvidel, da je treba napeti drugo struno.

"Ne boš mi šel, ne," je zadrževal Gašparja. "Jerica, bokal boljšega, na moj račun." Gašpar je še vedno iskal ka- po. "Sedi, Gašpar, in pij pa molči! Še ta bokalj izpraznimo, pa še ne gremo."

"A mi gremo," je dejal Gašpar s tako kruto odločnost-jo, da je Tomaža stresel mraz na dnu srca.

"Le pojdi!" je dejal milo v največji stiski. "In spravi me v nesrečo, če si tak. Kaj ne? jaz ti nisem storil nikoli nič dobrega, in ti se nisi nikoli zastonj napil pri meni! Le pojdi! Do danes sem mislil, da si moj prijatelj. Sedaj pa vem, kakšen si. In jaz se ti nič ne smilim in Jerica nič, mo- ja nedolžna hčer." Kamen bi se bil moral omehčati; in ge- nil je res ubogi Tomaž Gašparjevega tovariša, ki je začel pogovarjati hudomušnika in ga posadil zopet na klop. Sed- aj so se začeli pogajati in pogovarjati, da sta se dodobra napila oba junaka.

"Ampak to Vam povem, Tomaž," se je zagrozil na- zadnje Gašpar, "če me poterjate Vi še katerikrat nesram- no v družini, storim jaz svojo dolžnost."

Vojaka sta se krohotala na dvorišču, Tomažu pa je kr- vavelo srce za mizo. Zakaj obešen biti za prazen nič, to niso mačje solze; zlasti za človeka, ki ni modrijan kakor Sokrat, da bi se mu le količkaj slajše zdelo umreti po ne- dolžnem. "Oj, ti nesrečni jezik!" si je dejal Tomaž in se udaril po ustih. Zapravljivec on ni bil, a zdelo se mu je, da bi dal rajši sod najboljšega vina, ko da ga obesijo. Da, kako zapeljé človeka strast! Zdaj je popolnoma v rokah tega brezvestnega človeka, in drago ga bode stala preve- lika odkritosrčnost. In sitna nevarnost bode trajala, dokler bode Gašpar tu (da bi ga prenesel vrag!). Sedaj bodi člo- vek pa še domoljub! Kako pa! Pri tej priči se je odpovedal Tomaž nepraktičnemu domoljubu. Po njegovi pameti bi bi- lo najboljšje, da vzemo cesarski samostan, še preden bi bil on obešen. Zakaj ali mu popijo sovražniki vino ali pa domačini, to je zelo vse eno. Nemara bodo pa ti še lepo rav- nali z njim. Spomnil se je Gregorja in obilih dobrot, ki mu jih je bil izkazal. Saj ga je bil on rešil iz ječe, in hvaležen mu mora biti za to, če je kaj poštenjaka. "A kaj, ko je hva- ležnost dandanes tako redka!" je vzdihnil bridko. Dobro mu je vendar delo, da je bil proti Gregorju tako dobrsrčen. Samo, če ima ta dosti veljavé pri poveljniku Lambergarju, da bi ga branil, to ga je skrbelo. Če bi le mogel tudi povelj- niku storiti kako uslugo! Zamislili se je, in čudne misli so mu jele rojiti po glavi. Roke križem na hrbtu, je začel ur-

no korakati po izbi, in razburjenost mu je rdečila lice. Na- enkrat je obstal. "Da, to storim," si je dejal tiho in si mel roke; "a treba je kmalo." Zgenil se je, ko so se odprla vra- ta, zasačen pri vratolomnih naklepih; a takoj se mu je raz- vedrilo čelo; vstopila sta namreč naša pozabljena prijate- lja, Janez in Miha, ki sta bivala še vedno v samostanskem obzidju. Kaj da sta vse doživela, se mora ob kratkem po- vedati.

Tisti večer, ko je bil ušel Gregor v Celje, so bili prijeli samostanski vojaki Jerneja, ko je ostavljal trdnjavo, da poišče poveljnika. Miha in Janez sta prespala še mirno vsu noč; drugega dne pa je zadelo tudi njiju ista usoda. Pobra- li so jima orožje in prepovedali ostaviti obzidje. Sicer so smeli vsi trije počenjati, kar se jim je ljubilo. Mihi in Ja- nezu se je zdelo to ujetništvo docela spodobno in krščan- sko. Pomagala sta po vrto vrtnarju in v gostilni Tomažu in se redila, da ju je bilo veselje gledati. Jernej pa je hi- ral. Odkar ga je bil pretisnil divji Ostrovhrar, ni bil več prav zdrav; a nad vse ga je grizla sramota, da je bil tako ravnal z njim oni orjak vpricho Mihe in Janeza. Tudi z novo usodo se ni mogel sprijazniti in vedno je premišljeval, kako bi šel za Gregorjem. Nagovarjal je tovariša, da naj pobeg- neta z njim, spominjal Janeza vojaške časti, Miho koprneče neveste in ju rotil pri vsem, kar je blagega na svetu. Za- man!

"Kaj bi si prebiral, ko se mi še ni godilo nikdar tako dobro," je odgovarjal materialist Janez in se zravnal po slamnici.

"Zdaj me začneš pa še ti dražiti z nevesto!" se je hu- doval Miha. "Če je cesarskim kaj mar zame, naj me odku- pijo! Kakor tat pa ne bom bežal; to prepoveduje meni vo- jaška čast." Ob teh nizkih načelih so se razbijale vzvišene misli Jernejeve. Miha si je tiščal ušesa, kadar jima je go- voril na srce, Janez je dremal. Jernej je sklenil naposled ubežati sam. Ponudila se je prilika, a poskus mu je izpodle- tel. Padel je v rov in se polomil tako, da je par dni pozne- je izdihnil pošteno dušo. "Sedaj ima mir, midva pa tudi," sta dejala Miha in Janez, ki ga nista razumela nikdar in ga pomilovalno imenovala prenapetneža. Zadovoljna sta se redila dalje in, da ju ni motila Jerica, bi bila vstopila v samostan za brata.

Tomaž ju je imel čimdalje rajši, prvič, ker sta mu pre- cej zalegla, in potem, kakor smo že omenili, iz političnih vzrokov; držimo se namreč ljudje sploh precej zvesto pri- jateljjeve, ki nam utegnejo še koristiti. Mnogo važnejša sta postala fanta, ko se je oblegel samostan. Čim ostreje so pa- zili na nju drugi, tem prijazneje se je vedel Tomaž. Kad- ar je bila krčma prazna, so stikali glave skupaj vsi trije, govorili polglasno in si namigavali veleizdajniško."

Našim trgovcem

je dobro znana uljudna potreba naše banke. Ugodnosti, ki jih pre- jemajo od nas potom svojega čekovnega rač- una so mnogovrstne. Tudi vi ste lahko istih delež- ni ako imate U- LOŽEN DENAR NA ČEKOVNI RAČUN ter bi nas veselilo vam dati nadaljna pojasni- la v ti zadevi. Mnoga naša društva plačujejo svoje izdatke s čeki izdelanimi na našo ban- ko, istotako tudi K. S.

K. Jednota, v svojo popolno zadovoljnost. Kadar potujete, vzemite na pot naše potniške čeke, katere izmenjate lahko povsod kakor navadni papirnati denar. Ven- dar so bolj varni kot denar, ker je vsak ček registrovan z Va- šim podpisom, ako bi ga slučajno izgubili. Naš kapital in rezervni sklad v vsoti več kot \$740,000, je znak varnosti za vaš denar.

JOLIET NATIONAL BANK

CHICAGO AND CLINTON STS. — JOLIET, ILL.

Wm. Redmond, preds. Chaš. G. Pearee, kasir. Joseph Dunda, pomož. kasir.

KOLENDAR AVE MARIA

za prihodnje leto 1925.

JE IZŠEL

Začeli smo ga že razpošiljati.

Ker je kalendar Ave Maria edini slovenski katoliški kalendar v Ameriki, zato smo prepričani, da bo- do naši rojaki, kakor vsako leto, tudi letos hitro segli po njem.

Priporočamo ga vsem! Vsak bo vesel kdor ga bo kup- pil. Knjiga je izvanredno zanimiva in koristna, ker obsega poleg drugih lepih spisov tudi kro- niko preteklega leta vseh važnejših dogodkov slovenske katoliške Amerike.

CENA KNJIGI JE SAMO 50c.

Dobi se pri vseh naših lokalnih zastopnikih in pa v UPRAVNIŠTVU

AVE MARIA

1852 West 22nd Place, Chicago, Ill.

Dinamitna razstrelba — 18 hiš porušenih.

Dayton. — 18 hiš je razde- janih in več oseb ranjenih, ka- tero število pa še ni določeno, ko je nastala eksplozija v skladišču dinamita blizu Bel- mont. Policija zasleduje dva moška, katera sta na sumu, da sta zanetila ogenj v skladi- šču, kar je bila posledica, te nesreče.

Phone: Canal 4340.

VINKO ARBANAS
Edini slovenski cvetličar v Chicagi.
1320 W. 18th Street,
CHICAGO, ILL.

Vence za pogrebe, šopke za neve- ste in vsa v to stroko spadajoča de- la izvršujem točno. Po naročilu do- stavljam na dom.

Cene zmerne.

(T.)

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih
BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ NINE, KLJUČAVNIC IN STEKLA
Najboljše delo, najnižje cene. Prevzamem barvanje hiš zu naj in znotraj, pokladam stenski papir.
Phone: Canal 0490.

GRDINA IN SINOVI

PRVI SLOV. POGREBNI ZAVOD
1053 E. 62nd St.
CLEVELAND, O.
Randolph 1881

JOLIETČANI POZOR!

Naznanjam rojakom in fa- ranom fare sv. Jožefa, da i mamo veliko zalogo knjig iz Knjigarne Edinost iz Chicage. Mašne knjige v slovenskem in angleškem jeziku in vsako- vrstne nabožne in povestne knjige trdo in mehko vezane, zelo po nizki ceni. Dobite me na mojem domu:

MARKO BLUTH,
512 — No. Broadway St.
JOLIET, ILL.

7KCTAVV

bandera, regalije in zlate zna- ke za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,
2707 So. Hamlin Avenue,
CHICAGO, ILL.

SLOV. RESTAVRACIJA.

JOHN STAYER

Domača kuhinja in mehke pijače.
Za obisk se priporoča
Slovencem in Hrvatom
1900 W. 22nd St.
CHICAGO, ILL.

LOUIS STRITAR

2018 WEST 21st PLACE
CHICAGO, ILL.
Prevaža pohištva — premog — les — in vse kar spada v prevažalno obrt. Pokličite ga po telefonul
Phone Roosevelt: 8221

JAZ MARY ŠTALCER CLEVELAND, O.

sem rabila Wahči- cevo Alpentinkuro za lase, ker so mi strašno odpadali tako, da bi bila vse zgrubila, ako ne bi rabila Wahčeve Alpentinkure, od katere so mi lasje takoj prenehali od- padati in dalje kras- no in gosti rasti tako, da imam se- dan en jard in tri- palce dolge lase, zakar se g. Wah- čiču lepo zahva- lim.

Imam pa še več drugih zdravil, ka- tere bi morala imeti vsaka družina. pri rokah v slučaju potrebe, kakor- so moške, ženske in otročje. Za ra- ne, opekline, kraste, grinte, bule, tu- rove, srbečo kožo, prahute na glavi, zoper sive lase, revmatizem, ko- stibol in trganje, kurja očesa, brado- vice itd. Pišite takoj po cenik, ga pošljem zastonj.

JAKOB WAHČIĆ

1434 — E. 92nd St. blizu SUPERIOR AVENUE
CLEVELAND, OHIO.

SLOVEČI UMETNISKI FOTOGRAFIST

Nemecek

1439 W. 18th Street
IZDELUJE NAJBOLJŠE SLI- KE!
SVOJ; POKLIC VRŠI ŽE 30-LETNO IZKUŠNJO!

VELIKI ANGLEŠKI WEBSTER- JEV BESEDNJAK — WEB- STER'S STANDARD DICTIONARY

760 strani, 840 posameznih slik in 19 celih ilustrovanih strani. Knjiga je sestavljena za vse ljudske šole, upo- rabna za dom, pisarne in splošno ra- bo. Vsebuje stotine novih besedi, razlag, izgovorjav itd., 12 posebnih encyclopedičnih predmetov z razla- go itd. Najnovejša popravljena in po- večana izdaja z zarezanim indeksom. Priporočamo jo zlasti solam, u- radom in posameznikom. Cena \$1.10

Drgnenje vedno pomaga!
Ne zanašajte se na mastna mazila, ko v ranici potrebujete liniment!

Reg. U. S. PATENT OFF.

je bil vedno dobro zdravilo. To je naj- finejši in najbolj zanesljiv liniment, ki ga morete kupiti za denar. Ni pristen, če nima ANCHOR znamke.
F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Novakove želodčne kapljice

staro zanesljivo zdravilo, ki bi moralo biti pri vsaki družini vedno pri roki za:
BOLEČINE V ŽELODCU;
PROTI PLINOM (gasom);
PROTI KRČOM V ŽELODCU — CENA 35c.
Vsa Novakova zdravila so v rabi že 40 let.
JOHN NOVAK CO.
1900 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.
MARKO MIHELIČ, zastopnik.

SEVEDA. FOREST CITČANI

Vedo, da se kupi naj- boljše vsakovrstno že- leznino, ki se jo potre- buje bodisi pri graje- nju domov, garaž ali karšnegakoli poslopja, kakor tudi najboljše raznotero pohištvo po najnižjih cenah pri znanem trgovcu

BENJ. EICHHOLZER

Trgovec z vsakovrstno železnino
527 — Main Street. Forest City, Pa.
(T.)

ZDRAVA ČISTA USTA — POTREBNA ZA ZDRAVJE NEWYORŠKI ZOBOZDRAVNIK

Premakljivo in nepremaklji- vo umetno zobovje.
Zlate-gumijaste in alumi- nija-aste plošče umetno narejene — nizke cene.
Zobe preiščem brezplačno. Zobe izrujem brez bolečin.

Phone: CANAL 1651
1958 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Vogal Robey ceste.

JOSEPH PAVLAK

PRVI SLOVENSKI POGREBNIK IN EMBALMER V CHICAGI.
Na razpolago noč in dan. — Najboljši avtomobili za pe- grebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.
1814 — So. Throop Street, Chicago.
Phones: CANAL 5903 in 5666.